

Kärkölen kunta
Opintie 2
16600 JÄRVELÄ

Viite Lausuntopyyntö aurinkovoimala FRV Kärkölä Oy, 26.11.2004

Lausunto suunnittelutarveratkaisu, FRV Kärkölä Oy, Marttilan aurinkovoimapuisto, Kärkölä

Kärkölen kunta pyytää Hämeen ELY-keskukselta lausuntoa aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisun hakemuksesta. FRV Kärkölä Oy hakee maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n mukaista suunnittelutarveratkaisua noin 58,7 hehtaarin laajuisen aurinkovoimalaitoksen rakentamiseen Kärkölen kunnan alueelle. Aurinkovoimalaitoksen suunniteltu kokonaisteho on noin 39,3 MWp. Vuosituotanto aurinkovoimalaitoksella on n. 34–39 GWh.

Hankkeelle haetaan suunnittelutarveratkaisua. Hankkeelle tulee hakea lisäksi rakennuslupa. Hakija tulee aurinkovoimapuiston rakennuslupavaiheessa ja yksityiskohtaisemmassa jatkosuunnittelussa tarkentamaan aurinkopaneelien perustamistapaa, sähkönsiirtoa, tiestöä sekä maisemavaikutuksiin liittyviä lieventämistoimenpiteitä. Hanke ei edellytä ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista YVA-menettelyä. Suunniteltu hankealue sijaitsee noin 10 kilometriä Kärkölen keskustasta kaakkoon, Taipaleentien varrella. Hankealueelta on noin 3 kilometriä Mäntsälän kunnan rajalle.

Hakijan mukaan suunnittelutarveratkaisulupahakemuksessa esitettyjä kiinteistöjä ei tulla kokonaisuudessaan käyttämään aurinkovoimalaitosalueena. Naapureiden kuulemisen pohjalta hankkeen asemapiirustusta sekä suunnittelutarveratkaisua voidaan vielä tarkentaa ja päivittää.

Suunnittelualuetta ympäröivä maasto on pääasiassa sekapuustosta koostuvaa metsää ja peltoa.

Kaavalliset lähtökohdat

Hankealueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 (lainvoima 14.5.2019). Maakuntakaavassa hankealueen läheisyyteen sijoittuvat uusi voimalinja, joka on sittemmin rakennettu sekä tärkeä pohjavedenhankintaan soveltuva pohjavesialue (Marttila-Hongisto), joka rajautuu hankealueeseen. SYKE:n aineistossa pohjavesialue on

merkitty Hongisto-pohjavesialueeksi (luokka 2). Hankealueen kaakkoispuolelle sijoittuu kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokas alue (Hongiston kulttuurimaisema).

Hankealueella ei ole voimassa tai vireillä yleis- tai asemakaavoitusta. Lähin kaavoitettu alue, taajamien osayleiskaava-alue, sijaitsee noin 1 kilometrin etäisyydellä pohjoisessa.

Kärkölen kunnanvaltuusto on päättänyt kokouksessaan 12.2.2024 käynnistää Kärkölen kunnan osayleiskaavan päivittämisen, josta yhtenä tärkeänä osana on uusiutuvan energiantuotantoalueiden selvitys. Osayleiskaavan päivitystyö on tarkoitus saattaa valmiiksi vuoteen 2027 mennessä.

Maisema, rakennettu kulttuuriympäristö

Alue on pääosin maatalouskäytössä ja aurinkovoimahanke sijoittuisi lähes kokonaan nykyisin viljelyskäytössä olevalle alueelle. Hankealue sijoittuu Taipaleentien viereen ja hankealueella kulkee peltoteitä. Hankealueella on varastorakennuksia (latoja) hankealueen sisäpuolella. Lähin asuinrakennus sijaitsee hankealueen luoteiskulmassa Taipaleentien varressa n. 35 metrin etäisyydellä hankealueen reunasta. Hankealueen lähistöllä sijaitsee kolme muutakin asuinrakennusta, jotka sijaitsevat n. 40 metrin etäisyydellä hankealueesta. Lähin vapaa-ajan asunto sijaitsee n. 21 metrin etäisyydellä hankealueen rajasta. Asuin- ja lomarakennusten välissä on karttatarkastelun perusteella metsikköä, joka ehkäisee näköyhteyden hankealueelle. Lisäksi hankealueen pohjoisen puolella oleville rajoille (asuin- ja lomarakennusten puolelle) on suunniteltu suojaviheraluetta. Hakemuksessa todetaan, että asuinrakennusten ja hankealueen uloimman aidan väliin jätetään 50 metrin puskurivyöhyke. Lisäksi alueen eteläpuolelle tulee suojakasvillisuutta. Pääosin suojaviheraluetta on suunniteltu kaikkien paneelikenttien ympärille.

Hankealue on osa laajempaa maatalousvaltaista maisemaa ja sijoittuu jo pitkään peltoalueena toimineelle alueelle. Hankealue ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalle maisema- tai kulttuuriympäristöalueelle. Hongiston kulttuurimaisema-alue sijoittuu hankealueen etelä- ja kaakkoispuolelle lähimmillään noin 500 metrin etäisyydelle. Kokki-Hennan maakunnallisesti arvokas maisema-alue sijoittuu Mertien itäpuolelle. Molemmat alueet ovat Porvoonjoen viljelyseudun maisematyyppiä edustavaa maisema-aluetta, ja Hongiston kulttuurimaisema-alueelle avautuvat komeat peltonäkymät harjulta kulkevalta tieltä. Hongiston kylässä on maakunnallisesti arvokasta rakennettua ympäristöä. Vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ei ole, koska väliin jää metsävyöhyke.

Luonto

Suunnittelualue on suurimmilta osin viljelykäytössä olevaa peltomaata pienialaisia metsäalueita lukuun ottamatta. Suunnittelualueen luontoarvoja on kartoitettu vuonna 2024 luontoarvojen perusselvityksessä sekä erillisselvityksissä pesimälinnuston ja kirjoverkkoperhosen osalta. Selvitysalueella on todettu viitasammakolle soveltuva lampi, joka jää rakennusalueen ulkopuolelle. Selvityksen perusteella suunnittelualue ei tarjoa lepakoille soveliaita ympäristöjä lisääntymiseen, levähtämiseen tai ruokailuun.

Luontoarvojen perusselvityksessä hankkeen merkittävimmäksi luonnonarvoksi on kuvattu lähde, joka sijaitsee n. 50 metrin etäisyydellä hankkeen rakentamisalueesta. Linnustoselvityksessä ei rajattu linnustollisesti arvokkaita alueita, mutta erityisesti kiurujen parimäärät alueella ovat melko suuria. Alueella pesii myös lintudirektiivin liitteen I lajeista tuulihaukka, jonka pesintä- ja ruokailualueelle hanke aiheuttaa kielteisiä vaikutuksia. Hankesuunnitelmassa tuulihaukan pesä on esitetty siirrettäväksi. ELY-keskus huomauttaa, että pesä tulee siirtää pesintäajan ulkopuolella. Hankkeen vaikutusalueen muutkin linnustolliset arvot huomioiden ELY-keskus esittää, että rakennustyöt suoritetaan alueella pesintäkauden ulkopuolella syyskuun ja maaliskuun välisenä aikana.

Hankkeessa on esitetty kaksi vaihtoehtoista sähkönsiirtoreittiä. ELY-keskus esittää, että luonnonympäristöön kohdistuvien vaikutusten vuoksi hankkeessa on syytä edistää ensisijaisesti lyhyempää reittivaihtoehtoa. ELY-keskus huomauttaa, että luontoselvitykset kattavat sähkönsiirtoreitit vain pieneltä alueelta linnustoselvityksen osalta.

Suunnittelualueella kasvaa haitallisia vieraslajeja. Haitallisten vieraslajien torjuminen tulee huomioida hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikana.

Liikenne

Hankealueeseen ei kuulu valtion ylläpitämiä maanteitä. Mikäli hankkeen toteuttaminen edellyttää maantieliittymien parantamistoimenpiteitä, tulee olla yhteydessä tienpitäjään.

Pintavesien hallinta

Hankealueen valumavedet johdetaan peltojen salaojituksen ja kokoojaojien / valtaojien kautta alueen eteläpuolella virtaavaan Myllyjoaan. Myllyjoja on puroluokan vesistö, joka on perattu viimeksi 1960-luvulla Myllyniitynojan perkaushankkeessa, toimitusnumero 4078He1. Myös hankealueen valtaojat kuuluvat samassa ojitustoimituksessa perattuihin uomiin. Jatkosuunnittelussa tulee

huomata, että ojiin ei voi tehdä muutoksia ilman perkausyhtiön suostumusta.

Hakemuksessa on esitetty alustavat maakaapelilla toteutettavat sähkönsiirtoreittien vaihtoehdot. Kuvassa 4 toinen vaihtoehtoinen re on piirretty kulkemaan Myllyojan pohjoista haaraa pitkin. Tämä ei todennäköisesti ole käytännössä mahdollista, vaan maakaapeli tulee kaivaa riittävän kauas uomasta, ettei se estä uoman tulevaa kunnossapitoa.

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksen mukaan alueen salaojaverkostoa on tarkoitus ylläpitää aurinkopuiston elinkaaren elinajan, eikä aurinkopuisto vaadi erityisiä hulevesijärjestelmiä. Vesienhallinnassa pyritään käyttämään alueella jo ennestään olevia vesienhallintarakenteita sekä tarvittaessa tehostamaan niitä. Suunnitelmassa ei ole esitetty rakentamisaikaisia vesiensuojelurakenteita. Nämä tulee suunnitella ja esittää viimeistään rakennuslupavaiheessa.

Pohjavesi

Voimala-alueen itäosa sijaitsee osittain Hongisto-nimisellä (0431603) vedenhankinta käyttöön soveltuvalla pohjavesialueella (pohjavesialue luokka 2). Luontoselvityksessä mainitusta hankealueen itäpuolella sijaitsevasta lähteestä (Lankisenlähde) on vuonna 1994 tehdyssä pohjavesitutkimuksessa mitattu purkautuvan 680 m³/d hyvälaatuista pohjavettä. Pohjavesialueeseen kohdistuva pohjaveden pilaantumisen riski voidaan hallita riittävästi suojaamalla muuntamot ja sijoittamalla ne pohjavesialueen ulkopuolelle, kuten hakemussuunnitelmassa on esitetty.

Lankisenlähde sijaitsee hankealueen itäosan vedet kokoavan kokoojaojan varrella. Samaan pohjavesialueella sijaitsevaan kokoojaojaan purkautuu mahdollisesti pohjavettä myös muualta ojan pohjan tai peltojen salaojituksen kautta. Vesienhallinnan jatkosuunnittelun ja toteutuksen yhteydessä tulee huomioida, että ELY-keskukselta tulee pyytää lausunto mahdollisesta vesiluvan tarpeesta, jos suunniteltavilla toimenpiteillä voi olla vaikutusta pohjavesialueelta purkautuvaan pohjaveden määrään tai purkupaikkoihin. Tällaisia vaikutuksia voi olla esimerkiksi pohjavesialueella sijaitsevien ojien kunnostuksella.

137 § Rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella

Käytettäessä suunnittelutarveratkaisua aurinkovoimaloiden rakennusluvan perusteena tulee erityisesti huomioida, että rakentaminen ei saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Sen lisäksi, mitä rakennusluvan edellytyksistä muutoin säädetään, rakennusluvan myöntäminen 16 §:ssä tarkoitetulla suunnittelutarvealueella, jolle ei ole hyväksytty asemakaavaa, maankäyttö ja rakennuslaki edellyttää, että rakentaminen: 1) ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle; 2) on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen ja liikenneväylien toteuttamisen sekä liikenneturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta; ja 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Vaikka hanke on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen ja selvityksiä voidaan pitää pääosin riittävinä, niin maankäyttö- ja rakennuslain perusteella ELY-keskus ei pidä suunnittelutarveratkaisua tarkoituksenmukaisena välineenä tämän kokoluokan teollisen luokan aurinkovoimaloiden toteuttamiseksi. Toisaalta aurinkovoimahankkeiden luvitukseen ei vielä ole valtakunnallista ohjeistusta, eikä aurinkovoimaa ole erikseen huomioitu maankäyttö- ja rakennuslaissa. Maankäyttö- ja rakennuslain 50 §:n mukaan alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä varten laaditaan asemakaava. Asemakaavan tarkoituksena on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä.

ELY-keskus kehottaa huolellisesti harkitsemaan, täytyvätkö hankkeessa edellä mainitut suunnittelutarveratkaisun edellytykset.

Maisemavaikutuksia tulee vielä rakennuslupavaiheessa tarkastella ja erityisesti lähiasutukselle lieventämistoimenpiteitä suunnitella. Asutuksen suojaviheralueiden suunnittelussa tulee huomioida, että jo olemassa oleva puusto voidaan asuin- ja kiinteistöistä poistaa. Lisäksi tulee suunnitella rakentamisaikaiset vesiensuojelurakenteet ja mahdollinen vesilain mukainen lupatarve pohjavesivaikutusten vuoksi sekä luontoarvojen huomiointi.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Lausunnon valmisteluun on osallistunut, luonnonsuojeluasiantuntija Teppo Mehtonen (luonto), luonnonsuojeluasiantuntija Maria Reiman (luonto), maankäytön ja liikenteen asiantuntija Elina Leukkunen (UUD ELY, liikenne), pohjavesiasiantuntija Tuomo Korhonen (pohjavesi) ja ylitarkastaja Helka Sillfors (pintavedet). Asian on esitellyt alueidenkäytön asiantuntija Hannu Niukkanen ja ratkaissut johtava asiantuntija Anna-Kaisa Ahtiainen.

Tämä asiakirja HAMELY/2781/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/2781/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Niukkanen Hannu 13.12.2024 09:03

Ratkaisija Ahtiainen Anna-Kaisa 13.12.2024 09:08